

GARANCIA

AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY KKV FEJLESZTÉSI MELLÉKLETE A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG HETILAPHOZ

LENDÜLETBEN A TAKARÉKOK – A PIACI TÉRNYERÉS LEHETŐSÉGE

A takarékszövetkezetek az utóbbi hónapokban növelték szerepüket a pénzügyi közvetítő rendszerben. Súlyuk bővülő a finanszírozásban, különösen a mikro-, kis- és közepes vállalkozások körében. A mostani gazdasági helyzetben felértékelődik az olyan hitelintézetek szerepe, amelyek szabadon kihelyezhető saját forrásokkal rendelkeznek, erős a helyi kötődésük és hitelezési tevékenységük bővítésére törekednek. A takarékszövetkezetek ilyenek. Az uniós országok adatai tükrében is jelentős növekedési lehetőséggel rendelkeznek a pénzpiacon. Erről beszélgettünk Varga Antallal, az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség ügyvezető igazgatójával.

Miként alakult a takarékszövetkezeti hitelezés az elmúlt időszakban?

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) adatai szerint a takarékszövetkezeti szektor vállalkozások számára nyújtott hitelállománya 2010. első félévében mintegy 15 százalékkal növekedett, miközben a bankoké 6,5 százalékkal kisebb lett. A teljes hitelállományt tekintve ez év első felében 5,8 százalékos, két éves távra visszatekintve pedig 11,5 százalékos növekedés mutatható ki. Ez azt jelenti, hogy a kihelyezett kölcsönök összértéke elérte a 750 milliárd forintot. A bővülés csaknem teljes egészében a nem lakossági, döntően a vállalkozói, illetve önkormányzati hitelezés területén kö-

vetkezett be. 2010-ben fél év alatt több mint 10 százalékkal, mintegy 400 milliárd forintra nőtt a mikro-, kis- és közepes vállalkozások hitelállománya.

Mi magyarázza a takarékszövetkezetek piaci térnyerését?

A komoly gondokkal terhelt gazdasági környezethez természetesen nemcsak a nagy kereskedelmi bankoknak, hanem a takarékoknak is alkalmazkodniuk kellett. A takarékszövetkezetek működési modelljének sajátosságai azonban kedvező feltételeket teremtettek a szektor szereplői számára. A takarékszövetkezetek pozícióját az értékelte fel a pénzügyi rendszerben, hogy tevékenységük hagyományosan lakossági betétgyűjtésre épül. Ezért a pénzügyi válság ellenére sem csökkent betétállományuk, miközben a zömmel külföldi

„A takarékszövetkezetek, egyfajta népi bankok, elsősorban a helyi üzletekben érdekeltek.”

**Varga Antal,
Országos Takarékszövetkezeti
Szövetség ügyvezető igazgatója**

tulajdonban levő kereskedelmi bankok nehezebben tudnak forráshoz jutni, és ez megnehezíti hitelezési képességüket. Másfelől a kereskedelmi bankok hitelezési gyakorlata is sokkal szigorúbbá vált. A devizaalapú finanszírozás és hiteltörlesztés gondjai is őket érintik, a takarékszövetkezetek ugyanis nem kapcsolódtak be a devizahitelezésbe.

Mekkora a takarékszövetkezetek hazai pénzügyi részese?

A takarékszövetkezetek pénzügyi részese jelenleg mindössze 5-6 százalékos. Ez messze elmarad a hitelezési szektorban betölthető potenciális szerepük súlyától és az európai uniós országok átlagától is. A teljes bankfiókhálózat több mint fele a takarékok birtokában van: közel 1800 kirendeltséggel állnak az ügyfelek rendelkezésére. 1100 olyan település akad, ahol semmilyen más pénzügyintézet nincs: közel 3 millió ember számára a takarékok az egyetlen pénzügyi szolgáltató.

Milyen feladatok következnek ebből a pozícióból?

A profitérdekeket szem előtt tartó kereskedelmi bank számára egy bizonyos lakosságszám alatt nem éri meg a jelenlét, mert az nem hoz elég hasznot. Közben egy szövetkezeti formában működő hitelintézmény sem jóléti intézmény, vagy non-profit szervezet, szövetkezeti jellegéből következően gazdasági-társadalmi érdekeket is szolgál. Természetesen a takarékoknak is törekedniük kell a nyereség elérésére, hiszen anélkül nem tudnak fennmaradni és fejlődni. De fontos szempont az is, hogy az emberek egy része, bizonyos településeken, de akár a más bankok által kevésbé megcélzott mikro-, kis- és közepes vállalkozások ne szoruljanak ki a pénzügyi szolgáltatói körből. Hasonló logika egyébként máshol is érvényesül a világban.

Mekkora a szövetkezeti hitelintézetek súlya az európai piacon?

Az Európai Szövetkezeti Bankok Egyesületének legutóbbi statisztikája szerint jelenleg az Európai Unió 27 országában működő 28 országos szövetségnek 4100 szövetkezeti banki tagja van, amelyek 65 ezer kirendeltségükön közel 800 ezer alkalmazottal állnak 50 milliós tagságuk és 170 milliós ügyfélkörük rendelkezésére. Pénzügyi részesejük átlagosan 20 és 40 százalék között mozog. Ez háromszor-hatszor magasabb hányad, mint a takarékok magyarországi pénzügyi részese.

Milyen következményei vannak ennek?

Világosan látszik, hogy azokban az országokban, köztük Magyarországon is, ahol a helyi banki struktúrák hiányoznak, vagy gyengébbek, a globális bankoktól való egyoldalú finan-

szírozási függés jelentős destabilizáló tényező lehet a gazdaság és a társadalom számára. Ezért is szükséges a helyi bankok, köztük a szövetkezeti hitelintézetek megerősítése, hiszen azok saját eszközeikkel, önállóan is sokat képesek tenni a stabil működés érdekében. Nem véletlen, hogy a takarékokat sokkal kevésbé érintette a pénzügyi válság. Nem vettek részt a sokszor bonyolult és kockázatos nemzetközi tranzakciókban. Nem vásároltak ismeretlen összetételű portfoliókat, csak elenyésző arányban jelentek meg a deviza alapú finanszírozásában. Ugyanakkor erőteljes a helyi beágyazódásuk.

Az intenzív helyi kapcsolatrendszer milyen előnyökkel jár?

A takarékszövetkezetek, egyfajta népi bankok, elsősorban a helyi üzletekben érdekeltek. A helyi lakosság, a mikro-, kis- és közepes vállalkozók, az önkormányzatok, a mezőgazdasági (családi) vállalkozások, östermelők kiszolgálói. A szövetkezeti hitelintézetek ismerik az ügyfeleiket, névvel és nem hívószámmal szólítják őket. Az üzlet a kölcsönös bizalom elvére épül. Ez nagymértékben csökkenti mindkét fél számára az együttműködés kockázatát. A megfontolt hitelezési gyakorlatnak köszönhetően a takarékszövetkezetek szinte egyedüli banki szereplőként képesek voltak arra, hogy a működésükhöz szükséges forrásaikat saját erőből biztosítsák.

Hogyan lehetséges a takarékszövetkezetek pénzügyi szerepvállalásának erősítése?

Egy stabil, értékteremtő gazdaság felépítésében, ami csak úgy sikerülhet, hogy helyreáll a társadalmi és üzleti bizalom, jelentős szerepe lehet a takarékszövetkezeti szektornak. A takarékok és a helyi lakosság, illetve a kis- és középvállalkozások egymásra vannak utalva, együttműködésük magától értetődő. A takarékok jelentős szabad forrással rendelkeznek. A hitel-betét arány (a kihelyezett hitelek és a be-

tétek egymáshoz viszonyított hányada) 50 százalék körül alakul, amely igen kedvező arány a teljes hitelintézeti szektort tekintve. Ugyanakkor nemcsak lehetőségük, hanem szándékuk is van a hitelezési tevékenység bővítésére. Az európai uniós példák pedig azt mutatják, hogy a pénzügyi részese a mainál sokkal nagyobb lehet, akár kétszeres-háromszoros bővülés is elképzelhető. A fokozódó takarékszövetkezeti szerepvállalás területei lehetnek a KKV-szektor, a vidéki és agrárvállalkozások hitelezése; az uniós vidékfejlesztési pályázati rendszer működtetésének finanszírozása; az agrártámogatások közvetítése; az Új Széchenyi Terv támogatási konstrukcióira jelentkezők pénzügyi hátterének megerősítése; az önkormányzatok hitelezése.

Biztosítottak a bővülő pénzügyi jelenlét feltételei?

A takarékok rendelkezésére álló szabad forrás már most lehetővé teszi az ésszerű kockázatot természetesen mérlegelő hitelpiaci bővülést. Amennyiben a gazdasági növekedés gyorsabb válik, s így a hitelkereslet jelentősebben bővül, a hitelezési lehetőségek kihasználására friss forrásokra is szükség lehet. A takarékszövetkezetek képviselői tárgyalnak a kormánnyal, hogy az állam mintegy 100 milliárd forinttal erősítse majd meg a szektort, mégpedig alárendelt kölcsöntőke formájában. Ez a forrás a - mostani igényekhez igazodva magas és biztonságos szinten álló - takarékszövetkezeti szavatoló tőkét és tőkeegyelelési mutatót növelve, hozzájárulna a pénzügyi aktivitás serkentéséhez. Ugyanakkor a takarékszövetkezetek erősödő igényt fognak támasztani az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalására. A hitelportfolió bővülése ugyanis növekvő kockázattal is jár. A remélt piaci növekedés megalapozásához, biztonságosabb tételéhez szükséges az intézményi kezességvállalás hitelek mögé állítása.

A takarékszövetkezetek hitel- és betétállományának alakulása (milliárd forint)

	Hitel	Betét
2005	545,2	1129,1
2006	588,9	1192,9
2007	636,9	1300,0
2008	677,1	1304,6
2009	705,4	1328,8
2010. augusztus végéig	754,8	1371,9

Forrás: PSZÁF

A MEZŐGAZDASÁG 2010. ÉVI FŐBB FOLYAMATAI

A magyar agrárszektor helyzetét 2010-ben alapvetően befolyásolja a csapadékos és belvizes időjárás miatti gyümölcs- és nyári gabonatermés csökkenés; a gabonafélék nyár közepétől megkezdődött világszerte felértékelődése; a támogatásokra támaszkodó agrárberuházók egy részének elbizonytalanodása tervei megvalósításában.

Egy ország személyes ismerőse

MAGYAR TAKARÉK
A hazai bank
www.magartakarek.hu

A Magyar TakaréK az a bank, ahol ország-szerte 1800 fiók munkatársai és ügyfelei néven szólítják egymást, és a szónak ereje van. A rugalmas pénzügyi szolgáltatások és a személyes ismertség nyújtják azt, amit Ön egy pénzintézetektől elvár.

www.magartakarek.hu

Szántóföldi növénytermelés

2010-ben a szántóföldi növénytermelés volumene kisebb lesz a 2009. évinél. Várhatóan 5-6 százalékkal mérséklődik a teljes gabonatermelés. Ebben az évben 5,2 millió tonna kalászos gabonát takarítottak be, mintegy 12-13 százalékkal kevesebbet a tavalyinál. A szerényebb termés elsősorban az alacsonyabb hozamokból, illetve részben a kisebb vetésterületből adódik. A hozamok nagy szóródást mutatnak, ami főként a lehullott csapadék mennyiségének (belvíz, jégverés, vihar), és az időjárás viszontagságai következtében kialakult helyzetnek tudható be. A kukoricatermelés várhatóan jó átlagos szinten alakul, kb. 7,4 millió tonnányi terményre lehet számítani. Az elmúlt hónapban a gabonafélék árai a külföldön, de hazánkban is jelentősen emelkedtek. Az áremelkedést a vártnál lényegesen rosszabb európai terméseredmények magyarázzák.

2010-ben a vihar-, a bel- és az árvíz miatt a vártnál kb. 25 százalékkal kisebb lesz a kertészeti termés volumene, s megnőtt a jövedelmek szóródása. A szántóföldi zöldségek közül elsősorban a burgonya és hagyma esetében nemcsak a termés lett kisebb, hanem a minőség is gyengébb.

Az állattartás gondjai

Az állattenyésztésben az abrakfogyasztó ágazatok lassú növekedése mellett a tehenészetek további sorvadása figyelhető meg. A tervezett telepfejlesztések a baromfitartásban és a sertésenyésztésben folytatódhatnak. Ma is nagy a bizonytalanság azt illetően, hogy a vállalkozók fejlesszenek, vagy a telep felszámolása mellett döntsenek.

A sertésletelepek kezelői rekonstrukciós kényszerrel néznek szembe: azért, hogy hatékonysági mutatóikkal képesek legyenek utolérni nemzetközi versenytársaikat, s meg tudjanak felelni a környezetvédelmi igényeknek. A hazai telepfejlesztés mellett szól, hogy a mai sertésstartás még a hazai fogyasztást sem tudja kielégíteni, ugyanakkor a belföldi kukoricatermelés biztos takarmánybázist biztosít.

Finanszírozás és beruházások

Az elmúlt hónapok viszontagságai a mezőgazdasági vállalkozások nagy hányadát negatívan érintették. Pénzügyi szempontból leginkább a folyószámlahitelek kihasználtságának növekedésében, illetve a fejlesztési igények elhalasztásában mutatkozott meg a rendkívüli helyzet hatása. A mezőgazdasági hitelállomány egy része problematikus mind a hitelfelvevők, mind a hitelnyújtók számára. A megítélt vidékfejlesztési támogatások lehetővé tennék, hogy a mezőgazdasági beruházások 2010-ben is tovább növekedjenek, de részben a bankok szigorúbb hitelpolitikája, részben a pályázatot nyert gazdálkodók óvatosabbá válása miatt arra kell számítani, hogy a beruházások, és így a támogatások felhasználása elhúzódjon.

TISZÁNTÚLI TERMÉKEK A NAGY ÁRUHÁZLÁNCOKBAN

A Debrecenhez tartozó Józsa település adta a Józsai TÉSZ nevét, de igazán népszerűvé a termékei teszik, hiszen a legtöbb nagy élelmiszerlánc áruházaiiban találkozhatunk velük. Csomagolt paradicsom, paprika, levezőzöldségek, vegyes uzsonna csomagok és még sokféle áru dicséri a tisztántúli termelők szorgalmát, hozzáértését. De hosszú az út, amíg pulthoz érnek az áruk. Hosszú a valóságban is, hosszú a józsai termelői értékesítő szervezet történetében is. Csak akkor érthetjük meg ennek a nonprofit szervezetnek a küldetését, ha a kezdetektől végigkísérjük a történetét. Ebben kalauzol bennünket Juráskó Róbert, a TÉSZ elnöke.

Dinamikus, határozott fiatalember fogad bennünket a vecsési telep irodájában. A történet nem az ő korában, hanem egy generációval előbb kezdődik.

- Édesapám még a rendszerváltás előtt a Debreceni ÁFÉSZ keretében ágazatvezetőként szervezte a zöldség-, a gyümölcsstermelést és a nyúltenyésztést. Lehet, hogy ma furcsán hangzik ez a párosítás, de ha belegondolunk, hogy a ház körül nem váltak szét az ágazatok, hiszen egyazon udvarból került ki a paprika, a paradicsom és a házinyúl, akkor természetes, hogy együtt kezelték ezeket az áruféleségeket. Kertészkedtek és nyulat tartottak a háztájiban az emberek.

- A rendszerváltás után az ÁFÉSZ-ek megszűntek, viszont a termelői kör megmaradt. Sorsuk, attól függött, hogy valaki, vagy valakik továbbra is szervezték-e a termelést, vagy hagyták elsorvadni. Ahol ez utóbbit tették, súlyos hibát

követtek el azzal, hogy magukra hagyták a termelőket, össze is omlott a termelés. Édesapám pontosan látta, hogy össze kell fogni a háztáji termelést, mert ha egyszer abbahagyják az emberek, lehetetlen lesz újra indítani. Ekkor alakított ki egy integrációs összefogást a korábbi termelői bázisra és termékkörökre támaszkodva. Hajdú-Bihar megyére koncentrálni egy kft. keretében integrálta a kistermelői zöldség- és gyümölcsstermelést, illetve

a nyúltenyésztést. A kistermelők elsősorban konzervipari célokra termelték a zöldséget és a gyümölcsöt. Párhuzamosan foglalkoztunk a nyúl felvásárlással is, s az élőállatokat a bajai vágóhídon értékesítettük.

- 2003-ban, mikor láttuk, hogy a kormány átveszi az európai uniós modelleket, tisztában voltunk vele, hogy nem az integráció a jövő útja, hanem a termelői értékesítő szervezet, azaz a TÉSZ. Az év februárjában meg is alakult a Józsai TÉSZ. Ekkor már szétvált a nyúltenyésztés, illetve a zöldség-, a gyümölcsstermelés és -értékesítés. Jellemző a felütésre, hogy két év alatt több mint hatszáz, elsődlegesen konzervipari alapanyagot előállító termelő csatlakozott a TÉSZ-hez. 2006-ban további léptékváltás következett be: több nagy környékbeli TÉSZ olvadt össze, ebből alakult ki a jelenleg is működő, immáron 450 termelőt összefogó szervezet. Ekkor kezdtünk a konzervipari alapanyag mellett friss piaci termékekkel foglalkozni. Őt év ideiglenes elismerés után tavaly megkaptuk a végleges TÉSZ elismerést, ami mindent összevetve javított a gazdasági lehetőségeinken.

Juráskó Róbert szobájából látni a telepen nyüzsgő életet. Éppen egy kamion fordul be, s amint megáll, targoncák viszik a zöldséggel megrakott ládákat.

- Három éve építettük ezt a telepet itt Vecsésen - mondja az ügyvezető. Innen látjuk el friss termékekkel a nagy áruházláncokat. 140-féle csomagolt termékünk van a levezőzöldségtől az uzonnacsomagig. Reggel kilenc órakor megrendelik az áruházak a terméket, s mi délután négy óráig kiszállítjuk. Azért volt szükség erre a telepre, mert az áruházláncok központjai Budapesten vannak és csak a központ fogad árut. Ez persze megnöveli a szállítási költségeket: gondoljunk csak bele, hogy a békés megyei termelőtől mi elhozzuk az árut ide, utána az áruházlánc központjába kerül, s onnan osztják el az ország minden áruházába. Az is lehet, hogy a békés megyei paprika visszautazik a békéscsabai szupermarketbe. De mivel ez a rendszer, nekünk is alkalmazkodnunk kellett. Ezért létesítettük - a másik két vidéki telep mellett -

„Mi be tudjuk vinni a legkisebb termelő áruját is az áruházláncokba, amire egyedül még a nagyobb termelők is képtelenek lennének.”

Juráskó Róbert

a főváros szomszédságában ezt a telepet, amely a „TÉSZ-ek beuhazási” állami támogatással valósult meg.

- Hogyan lehet kilencszáz termelő tevékenységét koordinálni?

- Nagyon nehezen. És akkor még tegyük hozzá, hogy nem csak sokféle terméket állítanak elő, hanem igen nagy a szóródás a termelés mérete között. Akad olyan termelő, aki a háztájiban párszáz négyzetméteren kertészkedik, s vannak több tíz hektáros üzemek is. Szaktanácsadókon keresztül tartjuk velük a kapcsolatot. Mivel a kereskedelem egységes árut kér, mi adjuk a gazdáknak a vetőmagot, a növényvédőt szert, a technológiát stb., így nagyjából ütemezhetővé tudjuk tenni a termelést. Azért mondom, hogy nagyjából, mert az időjárás bármikor, akár egyik napról a másikra is közbeszólhat, s ennek megfelelően folyamatosan alkalmazkodnunk kell a kialakult helyzethez, hogy pontosan tudjuk szállítani a kért árut az áruházakba.

A gondok ellenére sokat segít, hogy több év alatt kialakult, hozzánk kötődő termelői körünk van, és az is, hogy éves szerződéseket kötünk velük. Nem állítom, hogy néha nem csábul el egy-egy tagunk, ha valaki éppen magasabb árat kínál. De egyre inkább azt látom, hogy kezdik érezni a hosszú távú együttműködés jelentőségét. Mi be tudjuk vinni a legkisebb termelő árúját is az áruházláncokba, amire egyedül még a nagyobb termelők is képtelenek lennének. Megkaptuk az úgynevezett Global GAP minősítést, ami igazolja az áruházak felé, hogy a termékeink megfelelnek a HACCP előírásoknak, ugyanakkor mi felügyeljük a termelést, s felelősséget vállalunk a termelési folyamatért: a vetőmag biztosításától egészen a csomagolásig. E mellett fontos, hogy nem csak szezonban szállítunk, hiszen az üzletekben télen is találkozhat a vásárló a TÉSZ által csomagolt import termékekkel is. Ennek az a magyaráza-

ta, hogy szezonon kívül más országokból származó árut vásárolunk a nagykereskedőtől, így őrizzük meg a láncoknál a piacunkat, nehogy a hazai termelési holtszezonban egy külföldi cég belépjen, s kiszorítson bennünket. Ezt sem tudja egy mezőgazdasági termelő elérni, ehhez közös erő, a TÉSZ szükségeltetik.

- Pénzben mérve mekkora ez a közös erő? - kérdezem az ügyvezetőt.

- A tavalyi forgalmunk 1,2 milliárd forint volt, az idei 1,3-1,4 milliárd forint körül alakul. Ennek 25-30 százaléka konzervipari alapanyag, a többi friss áru. A forgalmat három telepünkön, összesen 60 alkalmazottal bonyolítjuk. Itt Vecsésen dolgoznak a legtöbben.

Tapasztalatból tudható, hogy a piaci versenyben a TÉSZ-eknek sem könnyű talpon maradni, de a Józsi TÉSZ folyamatosan fejlődik. A fejlődést megalapozó filozófiáról így beszélt Juráskó Róbert.

- Gondolom, az előzőekből is kiderül, hogy óvatosan, fokozatosan fejlesztettünk. Igyekeztünk a legkevesebb hitellel gazdálkodni. A legfontosabb most a termelési háttér fejlesztése,

mert amíg a zöldség termőterület 60 százaléka nincs fóliával fedve, addig az időjárás miatt sok a bizonytalansági tényező. Igaz, hogy 2007-ben indult egy pályázat a fóliaházak létesítésére, s mi is segítettük tagjainkat a pályázatok elkészítésében, de a valóság az, hogy a pályázatok 20 százaléka valósult csak meg, mert a bankok nem szívesen vállalták a finanszírozását. Úgy látom, hogy az agrártermelés sajátosságait a nagy bankok nem tudják kezelni, igazán szükség lenne egy kimondottan agráros irányultságú bankra. A megvalósult fejlesztések elsősorban a takarékszövetkezeteknek köszönhetőek, amelyek közelebb állnak a vidéki lakossághoz, illetve az élelmiszert előállító vállalkozásokhoz. Mi a Monor és Vidéke Takarékszövetkezetel vagyunk kapcsolatban, ők ismerik a TÉSZ sajátosságait, és ennek megfelelően alakították ki hitelezési gyakorlatukat.

Míg beszélgettünk, az udvaron megrakták a kamiont, s elindult a nagy üzletláncokhoz a hajdúsági és békési termelők zöldségeivel.

Az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a kis- és középvállalkozások, valamint gazdálkodók számára tájékoztatást nyújt:

- az aktuális támogatási lehetőségekről,
- a kedvezményes hitel- és garancia-konstrukciókról, valamint
- segítséget nyújt beruházások tervezésében, megvalósításában.

Ingyenes telefonos és személyes konzultációs lehetőségek, tájékoztató anyagok megküldése.

Kedvezményes feltételek szerint igénybe vehetők:

- üzletviteli tanácsadás,
- mezőgazdasági szaktanácsadás,
- hitelkérelmek összeállítás,
- pályázati tanácsadás.

Hívja a **06 40 200 771**-es kék számot, vagy keressen minket a tanacsadas@avhakft.hu e-mail címen.

VÁLTOZÁSOK ELŐTT A KAP

Az Európai Bizottság 2011. november 18-án hozta nyilvánosságra közleményét a 2014 utáni Közös Agrárpolitikáról (KAP). A dokumentum nagy hangsúlyt helyez az uniós agrártermelők legfontosabb jövedelemforrásának számító direkt támogatások újraelosztására, átalakítására és célzottabbá tételére.

A következő néhány hónapban különféle uniós fórumokon tárgyalásra kerülő bizottsági állásfoglalás nem szolgál ugyan részletekkel a KAP jövőbeni finanszírozásáról, de azt világossá teszi, hogy a gazdák számára fontos megélhetési forrást jelentő közvetlen kifizetések - még az évtized elején kialakított és jelenleg is érvényes - rendszerének mélyreható változásokon kell átesnie. A gazdák a jelenlegi rendszerben a múltbeli termelés volumene alapján kapják a támogatásokat, amely nem csak a régi és az új tagállamok, hanem az egyes országokon belül és régiók között is indokolatlanul nagy jövedelemkülönbségekhez vezet. Egy másik szembeötlő igazságtalanság, hogy miközben a balti államok agrártermelőinek kifizetett hektáronkénti tá-

mogatás a 100 eurót sem éri el, addig Görögország és néhány más régi tagállam gazdálkodói ennek az összegnek a három-négyszeresét kapják.

Az Európai Bizottság ezért a direkt támogatások mostaninál igazságosabb és átláthatóbb rendszerére tesz majd javaslatot előreláthatólag 2011. júniusában. A kezdeményezés sikere esetén több új tagállam mezőgazdasági termelői jobban járhatnak, mint eddig. Egyidejűleg néhány régi tagállam, így például Franciaország és Németország gazdái, akik jövedelmének akár 80-90 százaléka is a direkt támogatásokból származik, valószínűleg kevesebb pénzzel kell, hogy beérik. Ugyanakkor a közvetlen kifizetések újraelosztása nem szükségszerűen

vezet majd az agrártámogatások drasztikus csökkentéséhez a régi tagállamokban, és korántsem érint majd minden gazdálkodót.

A bizottsági megközelítés értelmében az aktív gazdálkodók a jövőben egy alapszintű jövedelem-támogatást kapnának. Ez egyes tagállamokon belül és régióként egységes lehetne, egyúttal egy felső plafont is meghúznának: a nagybirtokoknak kifizetett támogatásokat egy szint felett lecsípnék. Ezen túl környezetvédelmi támogatás járna az úgynevezett kereszt megfelelési szabályokon túlmutató tevékenységekért (például takarónövényzet kialakítása, vetésforgó alkalmazása, lelelő vagy ökológiai célú ugaroltatás). A direkt támogatások harmadik összetevője a természeti hátrányok ellensúlyozását szolgálja. Ugyanakkor korlátozott mértékben, bizonyos régiókban és szektorokban (így a tej- és a juhágazatban) lehetőség lenne termeléstől függő kifizetések folyósítására is. A kisgazdaságok versenyképességét egy egyszerűsített és testre szabott támogatási rendszerrel javítanák.

TÖRVÉNYI GARANCIA

A Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) támogatja az agrárpiacon rendtartásról szóló törvény módosítását a célból, hogy vis maior esetén a termelők mentességet kapjanak az értékesítési szerződések maradéktalan betartása alól.

A felvásárlók és termelők között kiéleződött helyzet kezelése érdekében a vidékfejlesztési tárca 2010 nyarának végén, a honlapján két ízben is tájékoztatóban rögzítette az időjárási viszontagságok okozta gondokkal kapcsolatos álláspontját. E szerint a vis maior igazolással rendelkező gazdákat, gazdálkodókat, valamint az igazolásokban megjelölt területeket nemcsak a támogatások igénybevételével összefüggő, hanem más - a polgári jogviszonyt érintő - eljárásokban is vis maior esemény által sújtottaknak szükséges tekinteni. A tárca álláspontja szerint az ilyen káresemények súlya és jelentősége olyan mértékű lehet, amely a termés megsemmisülése esetén megalapozottan indokolja a teljesítés lehetetlenné válását.

A fenti VM közlemények azonban nem voltak alkalmasak a gazdálkodók szerződéskötési kiszolgáltatottságának megszüntetésére. Ezért a VM támogatta az agrárpiacon rendtartási törvény módosítását. Eszerint semmis az olyan szerződéses kikötés, amely szerint a maga termelte mezőgazdasági termény átadására elháríthatatlan külső ok (vis maior) miatt nem képes termelő köteles a hiányzó termést teljesítés céljára mástól beszerezni, vagy helyette más szolgáltatást nyújtani. A jogszabály-módosítás természetesen nem mentesíti az érintett termelőket attól, hogy eleget tegyenek akadályközlési kötelezettségüknek. Továbbá szerződéses partnereikkel a teljesíthetőség érdekében együttműködésre kötelezettek.

Mezőgazdasági szaktanácsadás

- A mezőgazdasági szaktanácsadás során alapvetően a gazdálkodáshoz szükséges - a kölcsönös megfeleltetés szerinti - 19 jogszabály rendelkezéseinek, valamint a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásait jelentő környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növényegészségügyi, valamint állatjóléti követelmények ismertetésére kerül sor.
- A szaktanácsadás keretében a gazdálkodó ügyfélorientált pénzügyi tanácsadást is igénybe vehet, ha fejlesztési elképzelését részben vagy egészben hitelből kívánja finanszírozni. A fejlesztés és a vállalkozás adottságainak ismeretében az AVHA Kft. segítséget nyújt a legmegfelelőbb finanszírozási megoldás kialakításában.
- A gazdálkodó az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-n - mint **Területi Szaktanácsadási Központon (TSZK)** - keresztül a szaktanácsadásra fordított összeg 80%-át vissza nem térítendő támogatásként visszaigényelheti.

Érdeklődni lehet az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-nél:

Kék számon: 06 40 200 771; faxon: 06 1 373 8455; e-mail-en: tanacsadas@avhakt.hu

KORMÁNYHATÁROZAT AZ AGRÁR FORGÓESZKÖZ VIS MAIOR HITELPROGRAMRÓL

A kormány 1238/2010. (XI. 16.) határozata alapján a mezőgazdasági termelők - a Magyar Fejlesztési Bank közreműködésével - agrár forgóeszköz vis maior hitelhez juthatnak hozzá, összesen 6 milliárd forintos értékben. A hitelprogram éven túli lejáratú hitelek felvétel-

ét teszi lehetővé azoknak a gazdálkodóknak, akik vis maior igazolással rendelkeznek, vagy agrár- kárenyhítési juttatásban részesülnek. A hitel kedvezményes kamatozása, amelyhez az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességvállalása kapcsolódhat.

FORMÁLÓDIK AZ ÚJ SZÉCHENYI TERV

Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) pályázatait várhatóan 2011. január 15-én kerülnek meghirdetésre. Miközben a társadalmi vita során sok javaslat érkezett az ÚSZT tervezetével kapcsolatban, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség vezető szakemberei országos konzultáció sorozat keretében is tájékoztatták a majdani pályázókat, illetve a szakmai és civilszervezetek képviselőit az ÚSZT végrehajtásával összefüggő elképzeléseikről.

Az ÚSZT kiemelt célja a munkahelyek teremtése, s mivel ebben alapvető szerepet töltenek be a kis- és középvállalkozások, a terv centrális feladatnak tekinti a kkv-k megerősítését, versenyképességük javítását. A rendelkezésre álló

szabad támogatási forrás legalább 50 százaléka a kkv-szektorra segíti majd.

A kormányzati szándék szerint gyorsan és összehangoltan kell eljuttatni a hazai és uniós forrásokat

kat a magyar vállalkozásokhoz. Ezért az ÚSZT a korábbi, nehézkesen működő és átláthatatlan pályázati rendszerrel szemben egy átláthatóbb, világos feladatmegosztáson és felelősségi körökön nyugvó fejlesztéspolitikai rendszerben kívánja a források elosztását biztosítani.

A fentiekkel összhangban az ÚSZT végrehajtásával kapcsolatban konkrét célok is megfogalmazódtak. Ötödével csökken a végrehajtásban közreműködő szervezetek száma, radikálisan szűkül a pályázati dokumentációk (melléletek, igazolások stb.) mérete, és felgyorsul az elnyert támogatások kifizetése, a jövő év végére pedig lehetővé válik a papírmentes pályázás.

A TECHNOLÓGIAFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATOK 2010. ÉVI TAPASZTALATAI (GOP)

Ebben az évben várhatóan kisebb lesz a Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) vállalati technológiafejlesztési kiírásaira benyújtott támogatásigénylések összege. 2010. október végéig mindössze 33 milliárd forintnyi támogatási igény érkezett be, míg 2009 egészében 136,5 milliárd forint volt a teljes támogatásigénylés.

Ennek egyik oka a keretösszegek csökkentése: míg 2009-ben 74,7 milliárd forint állt a technológiafejlesztési programban a vállalkozások rendelkezésére, az idei évre már csak 43,4 milliárd forint jutott. Am a vállalkozások ezt a kisebb összeget sem használták ki. A potenciális pályázók saját forrás előteremtő képessége ugyanis nem

javult. Másfelől a pályázási feltételek is változtak: míg tavaly jelentősen könnyített a feltételeken a kiíró, az év elején újra szigorított. Több támogatási konstrukció esetében az elérhető támogatás maximuma 50-ről 20 millió forintra csökkent. Mérséklődött a támogatásintenzitás is: míg tavaly akár 70 százalékos mértékű támo-

gatás is elérhető volt a kis- és közepes vállalkozások (kkv-k) fejlesztési beruházásaihoz, az idei pályázatokon már csak legfeljebb 50 százalékos a támogatásintenzitás, és jellemzően ezt is csak a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben megvalósuló beruházások esetében lehet elérni. Az elérhető támogatási előleg aránya 40-ről 25 százalékra csökkent.

A kormányzat a hazai kkv-k rendelkezésére álló pályázati források emelését célozza, amely a technológiafejlesztési konstrukciókat is érinti. Az új pályázatok kialakítására - a társadalmi egyeztetésének befejeztével -, azok kiírására a jövő év elején kerül sor az Új Széchenyi Terv keretében.

ELÉRHETŐ TÁMOGATÁSI KONSTRUKCIÓK (GOP)

- A Gazdaságfejlesztési Operatív Program GOP-2010-2.1.1/A jelű támogatási konstrukció a nem közép-magyarországi régióban levő mikro- és kisvállalkozások technológiai fejlesztését célozza. Az igényelhető támogatás összege legfeljebb egy, legfeljebb 20 millió forint. A támogatás - attól függően, hogy milyen fejlettségi szintű kistérségben valósul meg a fejlesztés - az összes elszámolható költség 30-50 százaléka lehet. A pályázatok benyújtása legkésőbb 2010. december 31-éig lehetséges.

- A Gazdaságfejlesztési Operatív Program GOP-2.1.2 jelű kiírása a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben kívánja segíteni a komplex technológiafejlesztési beruházásokat. Erre a pályázati konstrukcióra nagyvállalatok is pályázhatnak. A támogatás mértéke az elszámolható költségek 50 százaléka lehet. Az elnyerhető támogatási összeg minimum 20, legfeljebb 500 millió forint. A pályázatok benyújtása 2010. december 31-éig lehetséges.

A LEADER PROGRAM ÁTALAKÍTÁSÁNAK TÁRSADALMI VITÁJA

Társadalmi vitára bocsátották a Vidékfejlesztési Minisztérium Leader-program átvilágításáról készített munkaanyagát. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Leader célokra költendő pályázati forrásait az idén már nem hirdetik meg a program átalakítása miatt. Az elképzelések szerint, a Leader keretében a helyi igényekhez hatásosabban igazodó projektek támogatására kerül majd sor, az eddigieknél gyorsabb és hatékonyabb pályázati rendszerben.

A Leader-program tapasztalatai

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban (ÚMVP) 2007 és 2013 között lehívható 1300 milliárd forint támogatásból 262 milliárd forint jut kifejezetten vidékfejlesztési célokra. A vidékfejlesztési elképzelések kidolgozásában alapvető fontossággal bír az úgynevezett Leader-megközelítés, amely az önkormányzatok, a helyi vállalkozók és civil szervezetek együttműködésével kialakított, alulról

építkező kezdeményezéseken alapul. A félidejéhez érkezett ÚMVP-ben a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) meglátása szerint éppen a Leader az egyik legproblematisabb terület. Ez kapta a legtöbb kritikát a bonyolult, túlbürokratizált eljárásrend és az indokolatlanul hosszú döntési folyamat miatt. Míg az eredeti uniós Leader koncepció alulról szerveződő pályázatok révén gyors területalapú fejlődést tűzött ki célul, addig a magyar gyakorlat bonyolult és lassú volt. Sok esetben akár 8-12 hónapot is igénybe vett a pályázatok elbírálása, számos fejlesztés elsikkadt. A helyi közösségek együttműködése akadózott, nemegyszer azok akarata ellenére születtek fejlesztési döntések.

Az előbbieket miatt a VM vidékfejlesztési államtitkársága - mint a Leader-program irányító hatósága - 2010. július 15-én bizottságot hozott létre. A bizottság tanulmánya alapján a VM 2010. október végén társadalmi vitaanyagot bocsátott közre. A tervek szerint a társadalmi vita 2010. november 21-ei lezárását követően - a visszajelzések alapján - a jövő év tavaszán az igényeknek sokkal inkább megfelelő új pályázati ciklus veheti kezdetét.

A vitaanyag főbb megállapításai

A vitaanyag szerint felül kell vizsgálni a helyi akciócsoportok (HACS) tevékenységét, s nyilvánossá kell tenni beszámolóikat. A megfogalmazott elképzelés alapján a HACS-ok hiányos, vagy hibás feladatelátásának szankcionálása fennmaradna működési költségeik támogatásának közben tartásával, de - mivel az akciócsoportoknak jelenleg a tagdíjakon és működési támogatáson kívül más bevételi forrásuk nincs - megnyitnák számukra az egyéb bevétel-szerzés lehetőségét is. A dokumentum szükségesnek látja a helyi vidékfejlesztési stratégiák felülvizsgálatát, s előírja, hogy a HACS-ok helyi szinten gyűjtse-
nek projektötleteket.

A vitaanyag kötelezővé tenné a Leader-program pályázatainak elektronikus benyújtását. A rendszerbe épített ellenőrzési mechanizmusok alkalmazásával ugyanis, a hibás pályázatok száma jelentősen csökkenthető lenne, miközben a beadott pályázatok automatikusan bekerülnének az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszerbe (IER). Ezáltal a pályázatok elbírálási ideje akár a felére csökkenthető lenne.

A dokumentum azt javasolja, hogy a Leader-programban évente két pályázati időszakot nyissanak. Ugyanakkor kiemeli, hogy a pályázat benyújtásától (a pályázati időszak lezárásától) a támogatási döntés kiküldéséig nem telhet el több 25 hétnél. Fontos változás lehet, hogy a kis értékű projektekre speciális szabályokat alakítanak ki, amelyek lehetőséget adnának a HACS-oknak, hogy egyszerűsített eljárással döntsenek az ilyen pályázatokról.

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis-, és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, östermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói

- hitelképesség növelése
- hitelhez jutási feltételek javítása
- pénzügyi életképesség biztosítása

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói

- Kezességgel biztosított összeg: max. 1.000.000.000 Ft
- Kezességvállalás mértéke: 20-80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díj fizetése: egyszeri, vagy évenkénti
- Az általános díj mértéke: 50%-os készfizető kezesség mellett a kezességgel biztosított összeg százalékában:

Kezességgel biztosított összeg (Ft)	Futamidő			
	Évenkénti díjfizetés		Egyszeri díjfizetés	
	1 - 25 évig	1 évig	1-4 évig	4-7 évig
1-1 m	3800 Ft		3800 Ft	
1 m-75 m	0,65	0,65	1,10	1,50
75 m-150 m	0,80	0,80	1,25	1,60
150 m-	1,00	1,00	-	-

A fenti értékek a kezesség mértékének (20-80%) megfelelően arányosan változnak.

- A piaci kezességi díj, 50%-os készfizető kezesség mellett kezességgel biztosított összeg 1,21-2,35% között változik. Mértéke függ a hitel típusától, a futamidő és a kezességgel biztosított összeg nagyságától.

1054 Budapest
Kálmán Imre u. 20.
1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760
Telefax: (36 1) 474 5085
E-mail: office@avhga.hu
Honlap: www.avhga.hu

GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felelős kiadó: dr. Ulrich Anikó | Szerkesztőségi titkár: Felber Tímea | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. | Telefon: (1) 373 8453 | Zöld szám: (80) 203 760 | Fax: (1) 373 8455
Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Veszprémi Nyomda Zrt. 8201 Veszprém, Órház u. 38.